

“Zonder



Erwin Knijnenburg

pompen staat alles stil”

Een sporter, in hart en nieren. Een technicus met een zwak voor commercie. En een man die zijn liefde voor het vak niet onder stoelen of banken steekt voor zijn naaste omgeving. Erwin Knijnenburg draait al aardig wat jaren mee in de pomptechniek. De directeur van Biral Pompen vertelt over de crisis, de trends en gunt ons een blik in de toekomst.

Drs. W. (Wietse) Buma, Merlijn Media BV

Hij tennist, zeilt en is zeker drie keer per week op het water te vinden. Roeien is zijn favoriete sport. De directeur van Biral Pompen werkt continu aan zijn conditie en dat is te merken aan zijn de handdruk. In zijn kantoorkamer, op de eerste verdieping staat de 54-jarige achter zijn computer. Wederom om zichzelf 'in shape' te houden. Hij heeft immers een 'zittend beroep'. Vergaderingen, reizen met de trein, in het vliegtuig, overlegjes...

Creativiteit

Niet dat zijn werk saai klinkt. De afgelopen jaren hebben pompspecialisten evenals andere spelers in de bouwkolom hard moeten knokken om het hoofd boven water te houden. Met de nodige creativiteit en inventiviteit is dat gelukt. Hoewel de ergste nood voorbij lijkt te zijn en hij niet wil somberen, verwacht hij nog twee 'uitdagende jaren'. "Kijk maar naar alle bedrijven die de afgelopen failliet zijn gaan of op het randje van de afgrond balanceren."

Marktpositie

Biral doet het goed in de gebouwde omgeving, met name bij overheidsprojecten, vertelt Knijnenburg. "Zoals scholen en zorggebouwen. Onze kansen liggen niet direct bij projecten waarbij er vooral naar de prijs gekeken wordt en minder naar de kwaliteit, levensduur en operationele kosten." De van oorsprong Zwitserse fabrikant is al sinds de jaren zestig actief in Nederland en verkoopt een breed gamma aan producten. Van vuilwater-, tot circulatie- en verwarmingspompen. Zelf is Knijnenburg al sinds begin jaren negentig actief in de pomptechniek. Sinds 2005 voor Biral.

Energiebesparing

De afgelopen jaren was energiebesparing een hot item in pompenland.

Hoewel er op dat gebied nog zeker winst te halen valt, is bijvoorbeeld bij cv-pompen de rek er wel bijna uit. Dat is grotendeels te danken aan Europese regelgeving, legt de Biral topman uit. Geleidelijk aan zijn de teugels steeds strakker aangehaald, wat een gigantische impuls heeft gegeven aan de innovatiedrift van fabrikanten. De nieuwste generaties toerengeregelde pompen scoren dusdanig goed, dat de rendementen van verdere verbeteringen nauwelijks gaan opwegen tegen de benodigde investeringen.

“Het luistert allemaal nauwer dan vroeger”

Rendementsverbetering

Valt er dan nog ergens anders winst te behalen in de gebouwde omgeving? Jazeker. "Zo kan bij grotere pompen het deellastrendement nog worden verbeterd. Met name door correct te dimensioneren en goed in te regelen". Dat laatste is een probleem waar ook de ventilatiewereld mee bekend is. Uit angst voor onvoldoende capaciteit, wordt overgedimensioneerd. Funest voor je rendement natuurlijk.

Meer functionaliteiten

Maar laten we ons niet schuldig maken aan blikvernauwing. Er zijn meer interessante ontwikkelingen in de pomptechniek. Zo wijst Knijnenburg op de grote toename van functionaliteiten. Met dank aan de ICT, die bijvoorbeeld Remote Access, monitoring op afstand en daarmee samenhangend een betere integratie in gebouwbeheersystemen mogelijk maakt. Ook daar is volgens Knijnenburg bijna het plafond bereikt. "Er zijn nu al pompen die zo gecompliceerd in elkaar zitten, dat er een boekwerk aan te pas komt om ze in bedrijf te stellen. Natuurlijk heeft een diepgaande integratie in gebouwbeheersystemen voordelen, maar ik vraag me wel eens af; overvoed je zo niet het technisch beheer met allerlei data? Ik denk dat we daar alert op moeten blijven."

Logistiek

Als derde belangrijke ontwikkeling noemt Knijnenburg de stroomlijning van de dienstverlening. Wetgeving, in de vorm van de nieuwe Warmtewet en de klant die steeds kritischer wordt, zijn hier debet aan. Ze stimuleren fabrikanten en leveranciers een fijnmazig netwerk uit te rollen, zodat binnen een beperkt aantal uren klanten die kampen met storingen geholpen kunnen worden.

Wetgeving

Wetgeving, we snijden het onderwerp nog maar eens aan. In 2017 komen nieuwe verordeningen uit Brussel (zie de kadertekst op de volgende pagina). Het is niet de eerste keer. Welke impact heeft die continue stroom aan regelgeving van de afgelopen jaren eigenlijk op het

werk van de installatiebranche? Voor de adviseur is er weinig veranderd, meent Knijnenburg. Adviseurs hebben al geruime tijd te maken met een vraag naar energiezuinige concepten vanuit de markt. Voor het geval ze er niet uitkomen, schakelen ze de specialisten in van fabrikanten en leveranciers. De installateur daarentegen, verkeert in een andere positie. Pompen worden gecompliceerder en met scherp geformuleerde duurzaamheidsambities, luistert het allemaal nauwer dan vroeger. "Dat merken we ook bij onze serviceafdeling. We krijgen steeds vaker installateurs aan de lijn die ons om advies vragen."

Selectie, plaatsing en inregeling

Een fout zit in een klein hoekje. Zowel bij de selectie, het plaatsen als het inregelen van pompen worden veelvuldig missers gemaakt. Knijnenburg: "Door de ERP-richtlijn (Energiegerelateerde Producten richtlijn) zijn toerengeregelde pompen de norm geworden. Maar dat betekent niet automatisch dat ze allemaal even energiezuinig zijn of er voor iedere situatie een standaardoplossing is. Als een pomp in een verkeerd gebied van zijn regelbereik draait, gaat dat ten koste van zijn energiezuinigheid en levensduur." Een andere kwestie waar de installatiebranche menig maal de mist mee ingaat, is de keuze van de locatie van de pomp. Knijnenburg zoekt even in op verwarmingspompen en zegt: "Vroeger was het vanwege de automatische nachtverlaging, gunstig om de pomp in de aanvoer te plaatsen. Daalde de aanvoertemperatuur van het water, dan ging de pomp 'op nachtverlaging'. Nu is de aansturing van de pomp gekoppeld aan de cv-ketel en wordt hij direct meegeschakeld bij temperatuurwisselingen. Om dan een pomp te plaatsen in de aanvoer, waar het beduidend warmer is dan in de retour en componenten dus sneller slijten, is niet verstandig." Ook het inregelen blijkt een vak op zich te zijn. Knijnenburg: "Denk maar aan het toerental en de opvoerhoogte; we zien nog te vaak dat 'onbekwame' mensen aan de instellingen gaan morrelen, waardoor het rendement beduidend kan verminderen."

Installateur en adviseur

Pompen worden steeds vaker geïntegreerd in systeemoplossingen. Dat vereist een andere manier van denken. "Er vindt een verschuiving plaats van componentdenken naar systeemdenken, mede onder druk van de nieuwe Europese regelgeving. Leveranciers en groothandels, zeker bij onze Oosterburen, leveren nu zelfs al geïntegreerde oplossingen inclusief de benodigde energie-efficiëntieberekeningen. Het is zaak voor de installateur en adviseur om hierin mee te evolueren." Zeker de adviseur moet alert blijven, waarschuwt Knijnenburg. "In Nederland heeft de installateur een deel van de engineering overgenomen. Het is van groot belang dat de adviseur zijn toegevoegde waarde als bedenker van innovatieve, hoogwaardige en duurzame concepten duidelijk zichtbaar weet te maken."



Instroom

Het installatiequote in gebouwen neemt toe en de toegepaste techniek krijgt een complexer karakter. Ook het onderwijs moet meebewegen om de professionals van morgen up-to-date te houden. Als die er sowieso al zijn, want zoals bekend kampt de sector met een chronisch tekort aan vers bloed. Knijnenburg denkt dat het slechte tijt te keren is door stakeholders uit de overheidsector en het bedrijfsleven, zoals branchevereniging Holland Pomp Groep en ROC's, nieuwe initiatieven te laten ontplooiën en intensief te laten samenwerken. "Zet praktijkdeskundigen voor de klas in ROC's, bezoek projecten, laat leerlingen al snel stage lopen..." Ook TVVL kan haar steentje bijdragen, zegt Knijnenburg met nadruk. "Door het belang van pomptechniek inzichtelijk te maken bijvoorbeeld en cursussen aan te bieden. Ik denk dat TVVL een voortrekkersrol kan vervullen bij het interesseren en opleiden van jonge mensen voor onze branche."

Klein maar belangrijk

Het is een prachtig vak, zegt hij nog maar eens. Fascinerend zelfs. Dat zo'n kleine component zo'n essentiële rol heeft in een systeem. "Zonder pompen staat alles stil." Hij heeft geprobeerd zijn liefde en bezieling voor installatietechniek en pompen in het bijzonder over te brengen op zijn drie kinderen. Ze hebben zelfs meegedraaid in het bedrijf, maar helaas heeft hij ze niet kunnen meenemen in zijn enthousiasme. "Behalve de jongste dan. Die volgt nu een opleiding die zich toespitst op innovatietrajecten en marketing. Ik vind het geweldig om daarover met hem van gedachten te wisselen. Wie weet vindt hij nog ooit emplooi in onze branche."

■ ERP-RICHTLIJN

Sinds 16 juni 2011

Met elektromotoren uitgeruste droogloperpompen voor verwarming, klimaatbeheersing, watervoorziening en drukverhoging met een nominaal uitgangsvermogen van 0,75 tot 375 kW mogen alleen nog op de markt worden gebracht, als de motor minimaal voldoet aan motorrendementsklasse IE2 (komt overeen met voormalig EFF 1).

Vanaf 1 januari 2013

De Energie-Efficiëntie-Index (EEI) van medium gekoelde circulatiepompen mag niet hoger zijn dan 0,27 (uitgezonderd natlopercirculatiepompen die speciaal zijn ontworpen voor de primaire kringlopen van thermische zonne-energie-installaties en van warmtepompen).

Begin dit jaar

Luchtgekoelde elektromotoren op pompen met een nominaal uitgangsvermogen van 7,5 tot 375 kW moeten nu ofwel voldoen aan het efficiëntie niveau IE3 of aan het efficiëntie niveau IE2 en voorzien zijn van een toerentalregeling.

Vanaf 1 augustus 2015

De Energie-Efficiëntie-Index van natlopercirculatiepompen en in producten geïntegreerde natlopercirculatiepompen mag niet hoger zijn dan 0,23 (uitgezonderd reservepompen voor in producten geïntegreerde circulatiepompen die voor 1 augustus 2015 op de markt zijn gebracht).

1 januari 2017

Elektromotoren op droogloperpompen met een nominaal uitgangsvermogen van 0,75 tot 375 kW moeten ofwel voldoen aan het efficiëntieniveau IE3 of aan het efficiëntieniveau IE2 en voorzien zijn van een toerentalregeling.

1 januari 2020

Ook de Energie-Efficiëntie-Index van reservepompen voor in producten geïntegreerde natlopercirculatiepompen mag niet hoger zijn dan 0,23.